Mirha Haračić

17.08.2026. 10:02
Pogledano: 719 puta

Unutrašnji i vanjski procesi i oblici

Čas obuhvata uvodnu motivaciju o promjenama Zemljine površine, obradu unutrašnjih i vanjskih procesa kroz rad u parovima i popunjavanje tabele, te formativnu provjeru i refleksiju o značaju razumijevanja prirodnih procesa.

Organizacijski oblik nastave

Predmetna nastava 6. razred

Vrsta nastavnog procesa

Osnovna vrsta nastave - Redovna nastava

Suradnja škole sa roditeljima i zajednicom te razvoj školskog kolektiva

Aktivnosti sa učenicima

Trajanje

45 minuta

Oblasti

Umjetničko područje

Područje prirodnih nauka

Predmet

Geografija

Ključne kompetencije

Digitalna kompetencija

Građanska kompetencija

Ciljevi i ishodi učenja i poučavanja

Cilj: Razvijati geografska znanja o unutrašnjim i vanjskim procesima koji oblikuju reljef Zemlje kroz analizu prirodnih sila, reljefnih oblika i njihovog uticaja na život ljudi.

Ishodi učenja i poučavanja

Učenik/učenica:

- razlikuje unutrašnje i vanjske procese koji oblikuju reljef Zemlje
- objašnjava nastanak vulkana, zemljotresa i reljefnih oblika djelovanjem prirodnih sila
- povezuje prirodne procese s promjenama na Zemljinoj površini i životom ljudi
- interpretira podatke, crteže i primjere reljefnih oblika nastalih djelovanjem endogenih i egzogenih sila
- argumentuje značaj razumijevanja prirodnih procesa za zaštitu ljudi i prostora

Detaljan opis realizacije

Aktivnost 1 – Kako nastaju planine, ostrva ili jezera?

Nastavnik započinje čas motivacijskim pitanjima: „Kako nastaju planine, ostrva ili jezera?“ i „Da li se Zemljina površina mijenja?“ Učenici iznose svoja mišljenja i navode primjere reljefnih oblika koje poznaju. Nastavnik razgovor usmjerava prema zaključku da je Zemlja dinamičan sistem na kojem se neprestano odvijaju promjene izazvane unutrašnjim (endogenim) i vanjskim (egzogenim) silama. Najavljuje nastavnu jedinicu Unutrašnji i vanjski procesi i oblici te ukratko predstavlja ciljeve časa.

Aktivnost 2 – Unutrašnji i vanjski procesi kroz rad u parovima

Nastavnik kroz razgovor i prezentaciju objašnjava unutrašnje procese koji oblikuju reljef Zemlje. Učenici analiziraju kretanje litosfernih ploča, nastanak vulkana i zemljotresa te uz pomoć crteža na tabli prepoznaju pojmove hipocentar, epicentar i seizmograf. Nakon toga slijedi obrada vanjskih procesa. Učenici navode vanjske sile (Sunce, voda na kopnu, morska voda, led i vjetar) te objašnjavaju njihov uticaj na oblikovanje reljefa. Rade u parovima i dobijaju nastavni listić sa tabelom u koju upisuju prirodnu silu, proces koji ona izaziva i reljefne oblike koji nastaju njenim djelovanjem. Po završetku rada nastavnik prikazuje ispravno popunjenu tabelu, a učenici upoređuju svoje odgovore, obrazlažu eventualne razlike i zajednički izvode zaključke o djelovanju endogenih i egzogenih sila.

Aktivnost 3 – Formativna provjera i refleksija

Nastavnik provodi kratku formativnu provjeru znanja postavljajući pitanja o unutrašnjim i vanjskim procesima te njihovom uticaju na oblikovanje reljefa. Učenici razgovaraju o značaju razumijevanja

prirodnih procesa za zaštitu ljudi i prostora, posebno u slučaju vulkana, zemljotresa i drugih prirodnih nepogoda. Za završnu refleksiju nastavnik postavlja pitanje: „Zašto je važno poznavati procese koji oblikuju Zemljinu površinu?“ Učenici iznose svoja mišljenja, nakon čega nastavnik zaključuje čas naglašavajući da razumijevanje prirodnih procesa doprinosi zaštiti ljudi, odgovornijem odnosu prema prirodi i boljem planiranju prostora. Za domaću zadaću učenici izvlače istraživački zadatak za naredni čas (najviše planine na kontinentima, vulkani i njihove vrste ili najrazorniji zemljotresi u historiji).

Potrebni resursi

- Udžbenik geografije za VI razred
- Geografska karta svijeta
- Slike i videozapisi kretanja litosfernih ploča, vulkanskih erupcija, lednika, klifova, plaža i drugih reljefnih oblika
- TV ili projektor
- Nastavni listići s tabelama i istraživačkim zadacima
- Tabla i markeri

Praćenje i procjenjivanje

Kratka formativna provjera znanja kroz pitanja o unutrašnjim i vanjskim procesima te njihovom uticaju na oblikovanje reljefa.

Ideje za domaće zadaće (nastavak aktivnosti) i uključivanje roditelja

Istraživački zadatak za naredni čas — učenici izvlače temu: najviše planine na kontinentima, vulkani i njihove vrste, ili najrazorniji zemljotresi u historiji.

Savjeti za druge nastavnike/ce kod realizacije ove lekcije/teme

/

Metode i tehnike

Metoda razgovora

Metoda demonstracije

Collections

Mirovna pedagogija: kompendijum priprema za čas

Priprema za čas - Osnovna škola